

Список літератури:

1. Смоленюк П. С. Конкурентоспроможність як економічна категорія / П. С. Смоленюк / Інноваційна економіка: [всеукр. наук.-виробн. журнал]. – 2011. – № 7(70). – С. 70-75 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2011_7/70.pdf.
2. Юрій С. І. Економічні проблеми ХХІ століття: міжнародний та український виміри : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / С. І. Юрій, Є. В. Савельєв. – К. : Знання, 2007. – 595 с.
3. Філіпова С. В. Багаторівнева система забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств / С. В. Філіпова, С. О. Черкасова // Труды Одесского политехнического университета. – 2006. – Вып. 2(26). – С. 250-255.
4. Богма О. С. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки / О. С. Богма, О. В. Болдуєва // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – Вип. № 3(7). – С. 166-170.
5. Хопкінс Л. Конкурентоспособность, инновационная деятельность и кластеризация МСП / Л. Хопкинс. – К. : corus-Ied Consortium. Украина. – 2003. – 224 с.
6. Андришко К. Дослідження сучасного стану та розвитку інноваційної активності підприємств України / К. Андришко // Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2712>.
7. Інноваційна активність // Наукова та інноваційна діяльність (1990-2012). Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Збыраннык О. Н.

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СУБЪКТОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ НА ПРИНЦИПАХ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ

Резюме

Рассмотрены существующие подходы к понятию конкурентоспособности как экономической категории и структурные компоненты понятия конкурентоспособности на разных уровнях. Предложено новое определение конкурентоспособности как способности субъекта реализовывать вектор своего развития на разных экономических уровнях, основываясь на наиболее полном использовании своих потенциальных возможностей и активизации инновационной деятельности во внешней среде. Предложена схема обеспечения конкурентоспособности на базе инновационного развития.

Ключевые слова: конкурентоспособность, инновационное развитие, инновационная активность промышленных предприятий, уровни конкурентоспособности, национальная инновационная система.

Zbyrannyk O. N.

Kremenchug National University named after Mikhail Ostrogradskiy

ECONOMIC ENTITIES COMPETITIVENESS ON THE PRINCIPLES OF INNOVATIVE DEVELOPMENT

Summary

The existing approaches to the concept of competitiveness as an economic category and the structural components of the concept of competitiveness at different levels. Defined a new interpretation of competitiveness as the ability of the entity to implement vector of development at different economic levels based on the best use of their potential and promotion of innovative activities in the environment. A scheme to ensure competitiveness on the basis of innovation.

Key words: competitiveness, innovation development, innovative activity of industrial enterprises, the competitiveness, the national innovation system.

УДК 658.7

Зеленський М. В.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНИХ ФУНКЦІЙ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Обґрунтовано необхідність проведення оцінки ефективності логістичних функцій на промислових підприємствах. Запропоновано процедуру та інструменти такої оцінки, до складу якої входить аналіз ефективності діяльності підприємства, визначення причинно-наслідкових механізмів в формуванні ефективності на основі факторного аналізу, аналіз витрат та їх структурно-системний вплив на різні види рентабельності на основі канонічного аналізу, аналіз логістичних витрат з використанням кореляційно-регресійного аналізу. **Ключові слова:** ефективність логістичних функцій, процедура оцінки, аналіз ефективності діяльності, витрати на підприємстві, логістичні витрати.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток вітчизняної економіки обумовлений динамічним розвитком різних видів ринків та їх сегментів. Це, звичайно, позначається на ефективності діяль-

ності підприємств. Особливо інтенсивно в Україні розвивається ринок логістичних послуг, на якому сьгодні працюють оператори різних типів, що є представниками відомих міжнародних логістичних

компаній та вітчизняних логістичних організацій. Всі вони надають великий спектр логістичних послуг і справа за підприємствами у визначенні логістичних функцій, які доцільно передати на аутсорсинг. Для цього слід виконати оцінку ефективності логістичних функцій, яка повинна бути науково обґрунтованою та методично розробленою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наразі існують методичні підходи щодо оцінювання аутсорсингу ведення бізнесу. Основними з них є підхід на основі порівняння витрат, понесених на виконання функцій зовнішнім фахівцем та власними силами, методика на основі розрахунку коефіцієнта ефективності аутсорсингу, методика на основі визначення критеріїв та показників оцінки ефективності аутсорсингу, методика на основі зміни якості виконаної функції, методика визначення кроків, необхідних для передачі логістичних функцій на аутсорсинг та інші [1-8].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Кожний з вказаних методичних підходів має свої переваги, про це було сказано в роботах [9-10]. Але загальним недоліком є відсутність врахування системності та комплексності формування ефективності діяльності, її впливу витрат на неї, виокремлення впливу логістичних витрат на ефективність промислових підприємств. Підприємству необхідна оцінка ефективності логістичних функцій, що здійснюються, в процесі якої розкривалася б як логіка формування ефективності всіх сфер його діяльності, так і механізм впливу витрат, в тому числі і логістичних на результати.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розроблення процедури оцінки ефективності логістичних функцій на основі системного аналізу ефективності діяльності та аналізу логістичних витрат на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Для визначення ефективності логістичних функцій промислового підприємства першочергово слід дослідити ефективність всіх його сфер діяльності. Як відомо, оцінка діяльності підприємства ґносеологічно пов'язана зі сформованою концепцією підприємства. У визначенні ефективності діяльності підприємства має передбачатись розгляд закономірностей функціонування та розвитку його як складної соціально-економічної системи. Якщо під ефективністю розуміти комплексну операційну властивість процесу функціонування підприємства як системи, що має ресурсні, організаційні можливості налаштовуватись на досягнення цілей [11; 12], то її слід описувати системою частинних показників, які всебічно та однозначно виражають ступінь досягнення поставлених цілей. Керуючись встановленими критеріями, були проаналізовані думки відомих фахівців з проблем управління підприємства щодо рекомендацій включення того чи іншого показника ефективності всіх видів діяльності в систему. За частотою співпадання думок, що більше 70%, щодо включення показника в систему ефективності діяльності промислового підприємства залишені всі показники. Для дослідження були вибрані п'ять промислових підприємств машинобудування, що мають логістичні операції, які утворюють логістичні ланцюги й логістичні функції. Це підприємства: ПАТ «ХЕЛІЗ «Укрелектромаш», ПАТ «Електромашина», ВАТ «Завод ім. Фрунзе», ВАТ «Турбоатом», ПАТ «Харківський підшипниковий завод». Саме показники ефективності даних підприємств досліджувалися протягом п'яти років. Дані машинобудівні підприємства є провідними промисловими підприємствами в м. Харків.

Особливості діяльності багатьох вітчизняних підприємств не дозволяють їм виробляти товари за ринковими цінами, які вимагають раціонального економічного ведення виробничо-господарської діяльності. Усе це робить очевидною необхідність удосконалювання механізму логістичного управління великим машинобудівним підприємством. Оскільки діяльність великих промислових підприємств це складний механізм причинно-наслідкових взаємозв'язків внутрішніх процесів, матеріальних потоків, тому для визначення його доцільно визначити внутрішні латентні фактори ефективності діяльності підприємств, що досліджувались за допомогою факторного аналізу [13]. Виявлені латентні фактори ефективності діяльності підприємств дозволять визначити взаємозв'язки між складовими ефективності та виявити причини, що обумовлюють зниження загальних результатів функціонування підприємств. В якості висхідної інформації для реалізації методу багатовимірного статистичного аналізу – факторного аналізу – послугували значення 21 показника ефективності діяльності підприємств. Для визначення механізму внутрішнього взаємозв'язку між складовими ефективності діяльності підприємств слід виокремити значимим та знехтувати незначимим впливом показників на фактор. Якщо за аналогією з рівнем коефіцієнта кореляції встановити пороговим факторне навантаження, що $a_{ij} \geq 0,3$ та записати їх за рейтингом, то рівняння латентних факторів приймуть вигляд:

$$F_1 = 0,968x_6 + 0,929x_8 + 0,915x_9 + 0,885x_{15} + 0,800x_7 + 0,550x_{14} - 0,534x_{21} - 0,433x_1;$$

$$F_2 = 0,817x_4 + 0,803x_2 + 0,776x_3 + 0,773x_5 + 0,751x_1 + 0,523x_{13} - 0,373x_{17} - 0,332x_{16} + 0,302x_{10} + 0,331x_{12};$$

$$F_3 = 0,901x_{12} + 0,767x_{13} - 0,740x_{11} - 0,416x_{14} + 0,390x_1 - 0,380x_{16} + 0,364x_2 + 0,368x_4 + 0,333x_5;$$

$$F_4 = 0,840x_{20} + 0,583x_{18} + 0,492x_{14} + 0,455x_7 + 0,436x_3 - 0,365x_{21} - 0,341x_5;$$

$$F_5 = 0,785x_{19} + 0,694x_{16} + 0,660x_{17} - 0,576x_{21}.$$

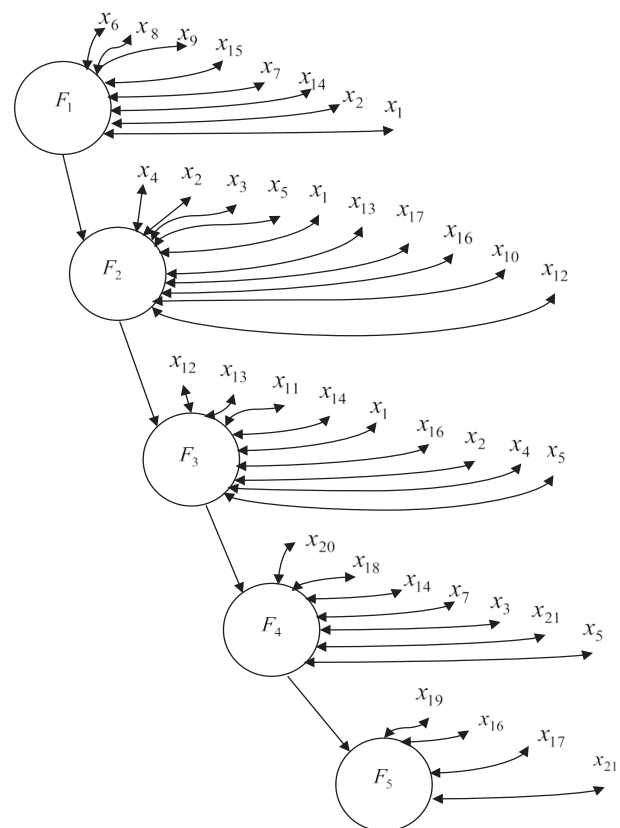

Рис. 1. Механізм взаємозв'язку між факторами і показниками ефективності діяльності підприємств, що досліджувалися

Для наочності механізм впливу показників на фактори ефективності діяльності підприємств, що досліджувалися, можна представити у вигляді схеми, що на рис. 1.

За обчисленнями факторного аналізу та як видно з рис. 1, основним, визначальним фактором ефективності діяльності підприємств, що досліджувалися, є перший фактор. Він пояснює 34,239% мінливості показників та перш за все визначається показниками: x_6 – коефіцієнтом оборотності обігового капіталу, x_8 – коефіцієнтом оборотності дебіторської заборгованості, x_9 – коефіцієнтом оборотності капіталу, x_{15} – середньорічним виробленням на одного працюючого, x_7 – коефіцієнтом оборотності виробничих запасів, x_{14} – фондівіддачею, x_{21} – коефіцієнтом нарощування збуту продукції та x_1 – валовою рентабельністю продаж. В наведеному переліку показників чотири з них характеризують маневреність капіталу підприємств. Детальний аналіз показників першого визначального фактора ефективності діяльності підприємств показав, що саме причини мобільності оборотного капіталу обумовлюють рівень ефективності діяльності на підприємствах, а оскільки середній рівень валової рентабельності продаж низький на всіх підприємствах, тому розробляти заходи щодо управління фондами обігу, перш за все, обсягами готової продукції на складі та готовою продукцією, яка відвантажена і перебуває в дорозі. Аналіз тенденцій показників всіх факторів підтверджує існування спільних першопричин – необхідності управління витратами, особливо тих, що не відносяться до виробничих та пов'язані зі збутом, зберіганням, транспортуванням до споживачів.

Щодо логістичних витрат, то діяльність провідних світових логістичних компаній свідчить, що саме ефективність логістики забезпечує стійкість в конкурентних перевагах. Не можна не погодитися з Е.В. Крикавським, що «мислення категоріями повних витрат передбачає їх мінімізацію в процесі раціоналізації структури та рівня окремих складових, тобто при обґрунтованому зростанні однієї із складових логістичних витрат мають бути ідентифіковані певні позитивні наслідки: або адекватна чи більша редукція іншої (інших) складових логістичних витрат, або підвищення акцентованого рівня обслуговування, або і те, і друге одночасно. У протилежному випадку таку раціоналізацію логістичних витрат слід визнати незадовільною» [13, с. 242].

Необхідним етапом визначення ефективності виконання логістичних функцій є аналіз логістичних витрат на промислових підприємствах, їх зв'язок з виробничо-господарськими витратами та з ефективністю діяльності в цілому. Логістичні витрати розуміють як ті, що виникають при здійсненні логістичної діяльності, та за економічним змістом вони частково збігаються з витратами на виробництво, транспортування та дистрибуцію.

Наразі в умовах підприємства не всі логістичні витрати вдається визначити. Спочатку слід проаналізувати, які витрати на підприємстві найбільше впливають на їх ефективність діяльності, а потім – які логістичні витрати входять до їх складу і як вони впливають. Для дослідження доцільності логістичних витрат на підприємстві слід спочатку проаналізувати зв'язок різних видів рентабельності та різних видів витрат.

Позначимо показники рентабельності: y_1 – рентабельність сукупного капіталу, y_2 – рентабельність власного капіталу, y_3 – валова рентабельність продаж, y_4 – операційна рентабельність продаж,

y_4 – чиста рентабельність продажів; показники операційних витрат: z_1 – матеріальні витрати, z_2 – амортизація, z_3 – витрати на оплату праці, z_4 – відрахування на соціальні потреби, z_5 – інші операційні витрати, показники витрат реалізованої продукції: v_1 – виробничі витрати, v_2 – адміністративні витрати, v_3 – витрати на збут. Для моделювання взаємозв'язку між системою показників рентабельності підприємств, що досліджувалися, та системами показників операційних витрат і витрат реалізованої продукції слід використати багатовимірний статистичний метод канонічних кореляцій, оскільки він єдиний математичний метод, що дозволяє визначити взаємозв'язок між двома системами випадкових величин. Відомо, що метод канонічних кореляцій дозволяє знаходити максимальні кореляційні зв'язки між двома групами випадкових величин [14]. Ця проблема вирішується за допомогою нових змінних – канонічних функцій, визначених як лінійні комбінації початкових ознак. З двох наборів змінних складають дві (канонічні) функції – дві нові змінні, що однозначно визначаються даною множиною величин ознак. Математичні процедури канонічного аналізу мають досить складні обчислення і в сучасних умовах розвитку комп'ютерно-програмних засобів реалізують достатньо легко. Так, для реалізації канонічного аналізу був використаний статистичний пакет Statgraphics Centurion.

Модель взаємозв'язку між рентабельністю підприємств, що досліджувалися протягом п'яти років, та операційними витратами обчислена з використанням канонічного аналізу в середовищі Statgraphics Centurion така:

$$\begin{cases} U_1 = -0,385y_1 + 0,27y_2 - 1,093y_3 + 0,876y_4 - 0,674y_5, \\ V_1 = 476,481z_1 + 78,774z_2 + 289,806z_3 + 115,735z_4 + 371,3 \\ r_{UV_1} = 0,771. \end{cases}$$

Маємо тільки одну пару канонічних змінних, для яких коефіцієнт канонічної кореляції досить високий та значимий. Аналіз коефіцієнтів в лінійних рівняннях моделі показав такий рейтинг впливу показників в кожній з систем:

$$\begin{aligned} y_3 > y_4 > y_5 > y_1 > y_2, \\ z_1 > z_5 > z_3 > z_4 > z_2. \end{aligned}$$

Згідно з даним рейтингом впливу операційних витрат на рентабельність діяльності підприємств маємо перш за все на валову рентабельність продаж (y_3) та на операційну рентабельність продаж (y_4) впливають матеріальні витрати (z_1) та інші операційні витрати (z_5) й потім тільки витрати на оплату праці (z_3). Показник валової рентабельності продаж показує скільки валового прибутку припадає на одиницю виручки або скільки валового прибутку залишається на підприємстві після покриття собівартості продукції. Причинами зниження цього коефіцієнта часто є ріст витрат на виробництво і реалізацію продукції. Коефіцієнт операційної рентабельності продаж характеризує суму чистого прибутку на одиницю реалізованої продукції і показує, що підприємство має змогу отримати не лише виручку від продажу, а й прибуток. Слід зазначити, що коефіцієнт операційної рентабельності продаж визначає операційну маржу або операційну рентабельність реалізованої продукції й відрізняється від попереднього тим, що при його розрахунку використовують не валовий, а операційний прибуток – величину, яку отримують у результаті віднімання від валового прибутку витрат на збут, адміністративних та інших операційних витрат. Якщо одночасно ана-

лізувати коефіцієнт операційної рентабельності продажу й коефіцієнт валової рентабельності продаж, можна отримати уявлення про причини, що обумовлюють зміни рентабельності. Відомо, що коефіцієнт операційної рентабельності продаж зв'язує оперативну і стратегічну діяльність підприємства.

Аналізуючи витрати п'яти машинобудівних підприємств, їх продукція відрізняється матеріалоемністю. Проте, враховуючи, що рівень її залежить від зміни асортименту і структури продукції, змін цін і тарифів на матеріали та змін цін на готові вироби, то підприємствам слід управляти процесом зниження матеріалоемності продукції, яку вони випускають. На рис. 2 представлена динаміка операційних витрат на підприємствах. Вона свідчить про збільшення даного виду затрат на підприємствах ПАТ «ХЕЛІЗ «Укрелектромаш», ПАТ «Електромашина», ВАТ «Завод ім. Фрунзе», ПАТ «Харківський підшипниковий завод», за останні три роки на ВАТ «Турбоатом» рівень операційних витрат майже не змінився.

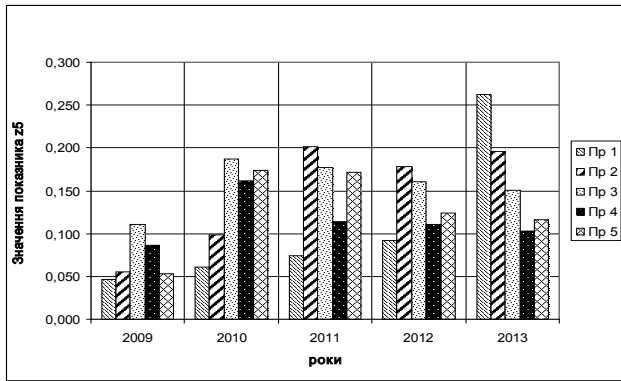

Рис. 2. Динаміка операційних витрат на підприємствах, що досліджувалися

Збільшення інших операційних витрат часто пов'язано з постачальницько-збутовими витратами, тобто несвоєчасністю та неповнотою виконання постачальниками та покупцями зобов'язань перед підприємством, їх віддаленістю від підприємства, великою вартістю транспортування до місця призначення. Все це свідчить про нераціональність організації збутової діяльності, слід переглянути організацію транспортування продукції до споживачів.

Модель взаємозв'язку між рентабельністю підприємств, що досліджувалися протягом п'яти років, та показниками витрат реалізованої продукції, обчислена з використанням канонічного аналізу в середовищі Statgraphics Centurion, така:

$$\begin{cases} U'_1 = 0,242y_1 + 0,236y_2 - 2,163y_3 + 1,602y_4 - 0,502y_5, \\ V'_1 = 780,261v_1 + 759,258v_2 + 520,381v_3, \\ r'_{U'_1V'_1} = 0,606. \end{cases}$$

Розглянемо тільки одну пару канонічних змінних, для яких коефіцієнт канонічної кореляції досить високий і дорівнює 0,606. Аналіз коефіцієнтів в лінійних рівняннях моделі показав такий рейтинг впливу показників в кожній з систем:

$$\begin{aligned} y_3 > y_4 > y_5 > y_1 > y_2, \\ v_1 > v_2 > v_3. \end{aligned}$$

Отже, рейтинг впливу рентабельності не змінився, при цьому на нього перш за все впливають виробничі витрати (v_1), потім адміністративні витрати (v_2), й на кінець витрати на збут (v_3). Далі

аналіз слід продовжити детальним розглядом тенденцій та причин змін значень цих показників на конкретних підприємствах. Для обґрунтування аутсорсингу на підприємстві важливо проаналізувати витрати на збут, оскільки саме тут концентруються логістичні витрати, які можна регулювати різними способами організації та управління. З рис. 3 чітко видно, що на підприємстві ПАТ «Електромашина» надзвичайно стрімко зросли витрати на збут, при цьому на підприємстві наявна чітка тенденція падіння виробничих витрат. Це пов'язано з неефективними організаційними заходами в збутовій діяльності, не раціональними управлінськими рішеннями щодо реалізації товарів, виконанням складських, транспортних робіт. Все це призводить до нераціонального рівня витрат, які в динаміці складають негативні тенденції змін процесів на підприємствах, що в кінцевому результаті відображається на рентабельності діяльності підприємств.

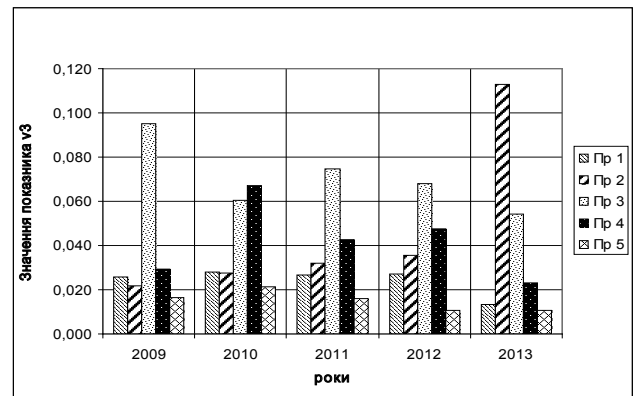

Рис. 3 Динаміка витрат на збут на підприємствах, що досліджувалися

На підприємстві ПАТ «Електромашина» слід складування та транспортування частково чи повністю в аутсорсинг та використовувати дані логістичні послуги з витратами, які менші своїх власних.

Розглянемо залежність валової рентабельності продаж (y_3) від витрат реалізованої продукції: виробничих витрат (v_1), адміністративних витрат (v_2), витрат на збут (v_3). Оскільки метою кореляційно-регресійного аналізу є встановлення факту наявності або відсутності залежностей між кількома показниками і опису цих зв'язків досить простими виразами, то обчислимо множинну лінійну регресійну модель залежності валової рентабельності продаж від витрат реалізованої продукції. Багатофакторна регресійна лінійна модель була обчислена з використанням статистичного пакету Statgraphics Centurion:

$$\begin{aligned} y_3 &= 900,091 - 899,977v_1 - 899,254v_2 - 899,259v_3, \\ t_a &= 2,13 \quad t_{b1} = -2,13 \quad t_{b2} = -2,13 \quad t_{b3} = -2,13. \end{aligned}$$

Розрахункове значення t_{bi} більше табличного, що підтверджує значимість включеного в модель фактора. Побудована модель адекватна та статистично значима. Згідно з обчисленою моделлю, при зменшенні витрат на 0,0001 коефіцієнт валової рентабельності продаж зростає на 0,0899 відносних одиниць за умови, що інші витрати будуть зафіксовані на своєму середньому значенні, що є істотним, оскільки середнє щорічне значення для машинобудівних підприємств, що досліджувались протягом останніх п'яти років дорівнює: для ПАТ «ХЕЛІЗ «Укрелектромаш» – 0,1182, для

ПАТ «Електромашина» – 0,2691, для ВАТ «Завод ім. Фрунзе» – 0,1716, для ВАТ «Турбоатом» – 0,3574, для ПАТ «Харківський підшипниковий завод» – 0,18326.

Отже, проведений аналіз ще раз підтверджує доцільність організації аутсорсингу таких логістичних функцій, як складування та транспортування, що істотно позначиться на зменшенні витрат на підприємстві та істотному збільшенні рентабельності підприємства.

Висновки. Рекомендується методичний підхід до оцінки розпочинати аналізом ефективності діяльності в цілому, продовжити аналізом витрат на підприємстві та аналізом логістичних витрат. Така логіка дозволяє відстежити ланцюг взаємозв'язків в системі формування ефективності діяльності на промислових підприємствах. Методичний підхід передбачає здійснювання оцінювання на основі системи показників, що відображають ефективності всіх видів діяльності підприємства. Виявити причинно-наслідкові взаємозв'язки в системі показників доцільно завдяки багатовимірному статистичному методу – факторному аналізу. Далі

аналіз слід продовжити детальним розглядом змін значень відповідних визначальних показників ефективності та виявленням причин наявних тенденцій кожного показника й встановлення умов його змін на краще. В аналізі витрат на підприємствах рекомендується оцінювати зв'язок різних видів рентабельності та різних видів витрат на основі канонічного аналізу. Третій етап методичного підходу оцінки ефективності логістичних функцій доцільно продовжити аналізом логістичних витрат на підприємстві і їх впливом на рентабельність продаж з використанням кореляційно-регресійного аналізу. Практика реалізації такого підходу до оцінки показала, що на теперішній час в управлінні ефективністю діяльності промислових підприємств існують спільні умови підвищення рівня ефективності при зниженні загальних витрат на цих підприємствах, особливо при зниженні логістичних витрат, що не відносяться до виробничих та пов'язані зі збутом, зберіганням, транспортуванням виробленої продукції до споживачів, що є окремими логістичними функціями на підприємствах.

Список літератури:

1. Фролова Л. В. Логістичне управління підприємством: теоретико-методологічні аспекти : монографія / Л. В. Фролова. – Донецьк : ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2004. – 161 с.
2. Чухрай Н. Формування ланцюга поставок: питання теорії та практики : [монографія] / Н. І. Чухрай, О. Б. Гірна. – Львів : «Інтелект-Захід», 2007. – 232 с.
3. Аутсорсинг: создание высокоэффективных и конкурентоспособных организаций: Учеб. пособие / Под ред. проф. Б. А. Аникина. – М: ИНФРА-М, 2003. – 187 с.
4. Аксенов Е. Аутсорсинг. 10 заповедей и 21 инструмент / Е. Аксенов, И. Альтшулер. – СПб. : Питер, 2009. – 464 с.
5. Казанцева С. М. Проектирование организационных систем на основе аутсорсинга бизнес-процессов. – Тюмень : ТГИМЭУП, 2003. – 208 с.
6. Календжян С. О. Аутсорсинг и делегирование полномочий в деятельности компаний / С. О. Календжян / Академия народного хозяйства при Правительстве РФ. – М. : Дело, 2003. – 270 с.
7. Михайлов Д. М. Аутсорсинг. Новая система организации бизнеса : учеб. пособ. / Д. М. Михайлов. – М. : КНОРУС, 2006. – 256 с.
8. Филина Ф. Н. Аутсорсинг бизнес-процессов. Проблемы и решения : учеб. пособ. / Ф. Н. Филина. – М. : ГроссМедия ; РОСБУХ, 2008. – 84 с.
9. Зеленський М.В. Теоретичні положення організації застосування аутсорсингу логістичних функцій // Економіка розвитку. – Харків : Вид-во ХНЕУ, 2014. – № 2(70).
10. Зеленський М. В. Дослідження сутності аутсорсингу логістичних функцій промислового підприємства // Бизнес Информ. – Харьков : Изд-во ИНЖЭК, 2009. – № 5. – С. 73-75.
11. Анфилов В.С. Системный анализ в управлении : [учеб. пособ.] / В. С. Анфилов, А. А. Емельянов, А. А. Кукушкин ; под ред. А. А. Емельянова. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 368 с.
12. Мухин В.И. Исследование систем управления : учебник для вузов / В.И. Мухин. – М. : Издательство «Экзамен», 2003. – 384 с.
13. Пономаренко В. С. Аналіз даних у дослідженнях соціально-економічних систем : моногр. / В. С. Пономаренко, Л. М. Маларець. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2009. – 432 с.
14. Крикавський С. Логістичне управління : підручник / С. Крикавський. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. – 684 с.

Зеленский М. В.

Харьковский национальный экономический университет имени Семена Кузнецца

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ФУНКЦИЙ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Резюме

Обоснована необхідність проведення оцінки ефективності логістических функцій на промислових підприємствах. Предложена процедура и инструменты такой оценки, в состав которой входит анализ эффективности деятельности предприятия, определение причинно-следственных механизмов в формировании эффективности на основе факторного анализа, анализ затрат и их структурно-системное влияние на разные виды рентабельности на основе канонического анализа, анализ логістических затрат с использованием корреляционно-регрессионного анализа.

Ключевые слова: эффективность логістических функций, процедура оценки, анализ эффективности деятельности, затраты на предприятии, логістические затраты.

Zelenskyi M. V.

Kharkiv National Economic University named after Semen Kuznets

ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF LOGISTICS FUNCTIONS IN INDUSTRIAL ENTERPRISES

Summary

The need to assess the effectiveness of logistics functions in industrial enterprises founded. A procedure and tools such assessment, which includes analysis of the effectiveness of the company, determine the causal mechanisms in the formation efficiency on the basis of factor analysis, cost analysis, and their structural and systemic impact on the profitability of different types on the basis of the initial analysis, the analysis of logistics costs with using regression analysis.

Key words: efficiency of logistics functions, the evaluation procedure, the analysis of the effectiveness of activities of the enterprise, the cost of enterprise, logistics costs.

УДК 339.137:[658:637.13](477)

Зеленчук І. Б.

Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку
Національної академії наук УкраїниФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено значення конкурентоспроможності молокопереробного підприємства. Розглянуто актуальні питання визначення зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на конкурентоспроможність молокопереробного підприємства. Досліджено їх вплив на формування конкурентної стратегії.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентна стратегія, фактори, що впливають на конкурентоспроможність, молокопереробне підприємство.

Об'єктивною умовою розвитку ринкових відносин у сфері молокопереробного підприємництва є конкуренція між підприємствами, що виготовляють молочну продукцію та реалізують її на ринку. Молокопереробні підприємства, що працюють над вдосконаленням власної стратегії та тактики економічного розвитку на основі аналізу факторів, що впливають на їх конкурентоспроможність, виходять в лідери на ринку молокопродуктів та отримують чималі прибутки.

Молокопереробне підприємство може успішно існувати і вдосконалюватися, якщо воно володіє конкретними конкурентними перевагами, котрі формують передумови для ефективної діяльності підприємства. На ефективність роботи підприємства та на його конкурентну спроможність впливає велика кількість факторів. Усі ці фактори можна умовно поділити на внутрішні та зовнішні. Внутрішніми факторами конкурентоспроможності підприємство може самостійно і повністю керувати. Їх фактична присутність залежить тільки від системи управління на підприємстві, а також відношення власників до свого бізнесу. До них можна віднести: діяльність керівництва підприємства, систему технічного оснащення, збут продукції, фінансове забезпечення, інновації, доступ до якісних і дешевих ресурсів. Зовнішні фактори впливають не лише на формування конкурентного середовища, а й на конкурентоспроможність підприємства. До них відносять конкурентів, контрагентів, інфляційні процеси, рівень кваліфікації робочої сили, політичні процеси тощо.

Отже, конкурентоспроможність молокопереробного підприємства залежить від низки зовнішніх та внутрішніх факторів. Якщо зовнішні фактори лише створюють передумови для виходу певного молокопереробного підприємства на ринок молокопродуктів, то вже сукупність ряду

внутрішніх факторів обумовлюють формування власної маркетингової стратегії економічного розвитку підприємства. Аналіз факторів допомагає виявити сильні й слабкі сторони у діяльності підприємства та в роботі його конкурентів, розробити заходи й засоби, за рахунок яких підприємство змогло б підвищити конкурентоспроможність і забезпечити свій успіх, збільшити свою частку в продажах на конкретному товарному ринку.

Актуальність теми. Об'єктивною умовою розвитку ринкових відносин у сфері молокопереробного підприємництва є конкуренція між підприємствами, що виготовляють молочну продукцію та реалізують її на ринку. Однак не всі молокопереробні підприємства можуть конкурувати між собою, і ті, що не відповідають вимогам сучасності, залишаються нерозвинутими та з часом зникають із ринку. Проте ті молокопереробні підприємства, які працюють над вдосконаленням власної стратегії та тактики економічного розвитку на основі аналізу факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємств у молокопереробній сфері, виходять в лідери на ринку молокопродуктів та отримують чималі прибутки. Саме тому дослідження факторів, що впливають на конкурентоспроможність молокопереробних підприємств, є нагальною потребою кожного молокопереробного підприємства, що прагне до економічного розвитку та зростання.

Стан дослідження. Особливу увагу вивченню проблем ринку сільськогосподарської продукції, зокрема і ринку молокопродуктів, приділяють вчені ННЦ «Інститут аграрної економіки», інших провідних наукових і навчальних аграрних закладів УААН. Вагомий вклад в розробку теорії та практичних засад формування та функціонування молокопереробних підприємств внесли В.Г. Андрійчук, П.С. Березівський, В.І. Бойко,